

R

REVEIL-SERIE

GELOVIG HANDELEN
BIJ EEN BEGRAFENIS

JOHANNES BARUETH

No. 566

JUNI - JULI 2020

Bericht van de redactie

In het vorige nummer van de Reveil-serie werd aangekondigd dat voor nummer 566 de preek van Johannes Barueth over 2 Samuël 14:11-17 zou worden hertaald. Maar na twee preken in relatie tot de bange tijd waarin we leven, leek het de redactie toch beter nu eerst weer preken te gaan hertalen die passen in de gang van het kerkelijke jaar.

JOHANNES BARUETH

Barueth was de zoon van Johan Gottlieb Baruet, edelsmid, en Catharina van Schagen. Hij werd op 24 februari 1709 in Breda geboren. In 1726 ging hij theologie studeren te Leiden. Op 30 november 1732 werd hij gereformeerd predikant te Hoogwoud, een afgelegen dorp in Noord-Holland. Na vier jaar, op 6 januari 1737, vond hij in Charlois, onder de rook van Rotterdam, zijn tweede gemeente. Nadat hij in Dordrecht een indrukwekkende synodepreek gehouden had, hielden de overheid en de kerkenraad het oog op hem gevestigd. Toen in 1745 te midden van de Dordtse predikantenkring een vacature ontstond, werd de ernstige coccejaan Barueth beroepen. Niet tevergeefs, zodat Dordrecht, de oudste stad van Holland, op 25 juli 1745 zijn derde en laatste standplaats is geworden.

Hier vloeiden tal van werken, vooral op theologisch en kerkhistorisch gebied, letterlijk uit zijn pen. Dat hij buitengewoon Oranjegezind

was, blijkt uit diverse publicaties. Ook de orthodoxe, gereformeerde leer vond in hem een strijdbare verdediger. Hij ontpopte zich als een ‘advocaat’ van de vaderlandse kerk en bestreed nieuwe gevoelens in de *Zedige en bescheiden wederlegging der hedendaagsche deïsten en vrygeesten* (1767). Barueth was een man die in de Verlichtingstijd leefde, wat duidelijk blijkt uit de titel van een boek dat hij schreef: de *Catechismus der wijsheid en deugd, of onderwijs bij saamenspraaken in de grondbeginselen der natuurlyke en zedekunde ten dienste voor jongelingen en jongvrouwen* (1779). Maar de toonzetting hierin was wel anders dan die van bijvoorbeeld zijn tijdgenoten Betje Wolff en Aagje Deken.

Na op 1 juni 1777 eervol emeritaat te hebben ontvangen, overleed Johannes Barueth op 29 augustus 1782 te Dordrecht. Hij werd in de Grote Kerk begraven. Zelfs toen is hij nog door zijn patriottische tegenstanders belachelijk gemaakt.

Barueth sprak verschillende ‘tijdredes’ uit over toen actuele gebeurtenissen, zoals in 1745 ten tijde van de veepest, over de vrede van Aken in 1748 en na het sterven van stadhouder Willem IV in 1751. Van hem kwam eveneens een aantal prekenbundels uit, bijvoorbeeld in 1770 een serie over Stefanus, bij Abraham Blussé en Zoon te Dordrecht: *Historie van Stephanus den diaken*, in 27 preken. De 27ste is de preek die nu in de Reveil-serie verschijnt: *Stephanus’ begraafing*. Deze is zorgvuldig in hedendaags Nederlands herschreven. Twee korte historische uitweidingen zijn weggelaten, omdat ze minder relevant zijn.

GELOVIG HANDELEN BIJ EEN BEGRAFENIS

door

JOHANNES BARUETH

*“En enige godvruchtige mannen droegen
Stéfanus tezamen ten grave, en maakten
grote rouw over hem.”*

Handelingen 8:2

De alom vermaarde Egyptenaren droegen al in oude tijden nauwkeurig zorg voor de dode lichamen van hun overledenen. Zodra de menselijke ziel het sterfelijke lichaam had verlaten, waren zij gewend de dode na het verwijderen van ingewanden en hersenen met asfalt of ‘jodenlijm’ goed in te wrijven, en deze met zeer heerlijke specerijen op te vullen en in gebalsemde doeken te wikkelen. Het doel was zulke lichamen eeuwenlang tegen ieder bederf en vertering te bewaren. Hierbij bleef het niet.

Om te voorkomen dat dergelijke gebalsemde lijken gestolen werden, begroef men die op geheime plaatsen en in ontoegankelijke, gewelfde grafkelders, die hier en daar onder de aarde gemaakt werden of in de harde rotsen uitgehakt. Ook lieten de Egyptische koningen, tot hun eer, grafmonumenten van grote, gebakken stenen verrijzen. In het midden was de grafkamer, waarin hun gebalsemde lijken na de dood werden bijgezet. Zulke hemelhoge piramides, van wel 200 of 300 el, en in de lucht spits toelappend, zijn nu nog bij Cairo en elders in Egypte te vinden.

Deze zorgvuldige bewaring van de dode lichamen van de overledenen kwam bij die oude, heidense volken voort uit een soort bijgeloof, omdat zij ervan overtuigd waren dat er door de dood een verhuizing kwam van de menselijke ziel van het ene lichaam in het andere. Zij geloofden vast dat de ziel van de overledenen, na in vele lichamen te hebben gewoond, toch eenmaal weer naar het eerste lichaam dat zij hier op aarde hadden bezeten, zou terugkeren en dan uit de doodslaap zou opstaan.

Maar hoe dwaas en verkeerd het bijgeloof van deze heidense Egyptenaren ook geweest mag zijn, wat de ziel van een overledene betreft, verdienen zij in zoverre lof dat zij geloofden in het weer levend worden van het gestorven lichaam.

Dat dit geheel zeker is, bewijst ons het woord van de Heere, waarin wij volstrekt duidelijk zien dat het lichaam dat tot stof is weergekeerd, op de laatste dag zal worden opgewekt en dat de aarde en de zee hun doden terug zullen geven. In die zekere verwachting van een zalige verrijzenis gaan de gelovige christenen van de gemeente van Jeruzalem te werk als zij het zo gekneusde en geschonden lichaam van de heilige martelaar Stéfanus naar het graf gaan brengen. Zij zijn er zeker van dat hij die nu zalig in de Heere ontslapen is, hoezeer zijn lichaam ook in oneer is gezaaid, eens in heerlijkheid zal worden opgewekt. En omdat hun Heere en Meester Jezus Zélf over de gestorven Lazarus had geweend, maken zij ook grote rouw over hem.

1. Aan de voorgelezen tekst laat Lukas in vers 1 van ons hoofdstuk eerst de felle woede voorafgaan van de ongelovige Joden tegen de christelijke gemeente te Jeruzalem, na Stéfanus' dood.
2. Daarna volgt in het tweede vers de begrafenis van Stéfanus, en de grote rouw over hem.

1.

In de grote vervolging tegen de gemeente van Jeruzalem is de ongelovige Saulus een belangrijke schakel. In het voorgaande hoofdstuk had Lukas in vers 58 genoteerd dat deze Saulus mede de hand had in de steniging van Stéfanus, zodat hij medeschuldig was aan deze misdaad. Want zij wierpen Stéfanus de stad uit en stenigden hem, en de getuigen legden hun klederen af aan de voeten van een jongeling, genaamd Saulus. Het maakt zijn misdaad nog groter dat hij zich in de dood van deze rechtvaardige man verheugde en die goedkeurde. 'En Saulus had mede een welbehagen aan zijn dood' (Handelingen 8:1). De Joodse raad had Stéfanus veroordeeld en zij, met alle andere blinde ijveraars

voor de wet van Mozes, hadden in die dood een welbehagen. Zij dachten God een dienst te doen, door een man om het leven te brengen die zij voor een godslasteraar hielden. Saulus had naast alle anderen daar ook een welbehagen in. Hij zag het niet met lede ogen aan, maar met een innig zielsgenoegeen.

Dit deed hij ongetwijfeld in zijn onkunde en blindheid, omdat hij nog geen kennis had van de zuivere leer van het christelijke geloof. Daarom meende hij dat Stéfanus die dood wel verdiende, omdat hij een lasteraar was van Mozes en diens wet. Daarvoor ijverde de ongelovige Saulus zeer, samen met alle andere farizeese jongelingen die in de school van Gamaliël onderwezen werden. Hij wilde voor de leer van zijn meester uitkomen. Is het dan verwonderlijk dat hij als een onwetende en blinde ijveraar een groot genoegen had in de dood van Stéfanus? Dat heeft hij naderhand ook, toen hij een bekeerde christen geworden was, met grote spijt en schaamte voor de Heere beleden: En toen het bloed van Stéfanus, Uw getuige, ver-

goten werd, stond ik daar ook bij en had mede een welbehagen in zijn dood, en ik bewaarde de klederen van hen die hem doodden (Handelingen 22:20).

En zo leren wij hieruit hoe de satan, de mensenmoorder van den beginne (Johannes 8:44), onder de kinderen van deze wereld altijd zijn helse werktuigen heeft, die hij in het werk stelt en ophitst. Dat deed hij hier bij de ongelovige Saulus met het doel de kinderen Gods te vervolgen en zelfs van de aarde uit te roeien.

Zij die zo snel met de vervolging beginnen, hebben verschillende beweegredenen.

a. Sommigen doen dat uit onkunde; zij kennen de ware God en Zijn dienst niet. Zoals deze Saulus en naderhand Paulus beleed, die van een wolf in een schaap en van een vervolger in een prediker van Christus veranderde. ‘Die tevoren een godslasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, daar ik het onwetend gedaan heb in mijn ongelovigheid’ (1 Timotheüs 1:13). En dit getuigde de apostel Petrus ook van de Jo-

den, namelijk dat zij in hun onwetendheid en verblindheid de Vorst des levens gedood hadden. ‘En nu, broeders, ik weet, dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, zoals ook uw oversten’ (Handelingen 3:17).

b. Anderen beginnen hun vervolging uit haat tegen de leer van het Evangelie, omdat die indruist tegen hun zondige lusten en begeerten. De wereld haat Mij, zegt de Heiland (Johannes 7:7). Waarom? ‘Omdat Ik van haar getuig, dat haar werken boos zijn.’

c. Anderen grijpen weer – om niet alles te noemen – naar het middel van vervolging uit bijgeloof en daaruit voortkomende blinde ijver, zoals hier ook bij Saulus plaats had. Die ijver maakt hun wijs dat zij met die vervolging Gode een aangename dienst bewijzen. ‘De ure komt’, zegt de Zaligmaker tegen Zijn discipelen, ‘dat eenieder die u zal doden, zal menen Gode een dienst te doen’ (Johannes 16:2); en hij voegt er in vers 3 nog aan toe: ‘En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij de Vader niet gekend hebben, noch Mij.’ Opmerkelijk is wat Luther over zichzelf vertelt. Eens was hij een fel vijand van

de Waldenzen en de Boheemse broeders, en zo'n aanhanger van de paus, dat hij bereid was hen die de paus ook maar enigszins ongehoorzaam waren, te doden, of hulp te verlenen aan hen die dat wilden doen.

Bij het stenigen van Stéfanus bleef het niet. Na het doden van één van de herders viel men direct ook met grote heftigheid de schapen aan. De dreiging van vervolging trof in de eerste plaats de moederkerk van de christenen in Jeruzalem, waarvan Stéfanus één van de zeven diakenen was: 'En er werd te dien dage een grote vervolging tegen de gemeente die te Jeruzalem was' (Handelingen 8:1). Dat in die tijd de gemeente van Jeruzalem al een groot aantal gelovigen telde en door de bekering van veel priesters ook niet zonder aanzien was, blijkt uit wat Lukas schreef: 'En het Woord Gods wies en vermenigvuldigde' (Handelingen 12:24). In Jeruzalem groeide het aantal discipelen, en een groot aantal priesters werd het geloof (dat is de geloofsleer) gehoorzaam. Dat grote aantal belijdende christenen was

mede de aanleiding tot het verkiezen van zeven diakenen. Aangezien de Joodse raad van zo'n menigte christenen veronderstelde dat zij hetzelfde geloofde en beleed wat zij uit de mond van Stéfanus gehoord hadden, was het geen wonder dat zij verder gingen met het vervolgen van hen die het met hem eens geweest waren. Het kan ook zijn dat ze bang waren voor het verspreiden van het gerucht in de stad Jeruzalem dat Jezus van Nazareth de heilige plaatsen zou verbreken en de zeden van Mozes zou veranderen (Handelingen 6:14). Dat zou alleen maar onrust en beroerte onder het volk kunnen veroorzaken. Er ontstaat in ieder geval een grote vervolging tegen Christus' gemeente in die stad. De gelovige christenen, die men aanzag voor een groep afvalligen van Mozes' wet, worden met veel woede aangevallen, mishandeld en in de gevangenis geworpen. Saulus, in zijn blinde ijver voor de Joodse godsdienst, heeft hierin weer een belangrijk aandeel gehad, zoals Lukas vertelt in vers 3: 'En Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen, en trekkende mannen en vrouwen,

leverde hen over in de gevangenis' (Handelingen 8:3). Zonder enige twijfel heeft hij daartoe de macht en de opdracht ontvangen van de Joodse raad, zoals hij in zijn verantwoording voor koning Agrippa betuigde. Hij zegt: 'Ik meende waarlijk bij mijzelf, dat ik tegen de Naam van Jezus van Nazareth vele tegenpartijdige dingen moest doen. Wat ik ook gedaan heb te Jeruzalem, en ik heb velen van de heiligen in de gevangnissen gesloten, de macht van de overpriesters ontvangen hebbende; en als zij omgebracht werden, stemde ik het toe' (Handelingen 26:9-10).

Dat die vervolging wel heel zwaar moet zijn geweest, blijkt uit de vlucht van de gemeente uit die bloedstad Jeruzalem: 'En zij werden allen verstrooid door de landen van Judéa en Samaria, behalve de apostelen' (Handelingen 8:1). Als er niemand van de gemeente te Jeruzalem overgebleven zou zijn na deze verspreiding, zouden de apostelen de stad ook wel verlaten hebben. Vandaar dat men onder de verspreiding het grootste deel van de ge-

meente moet verstaan, naast alle predikers van het Woord, de evangelisten en diakenen, en die uit de zeventig discipelen waren. In het vierde vers van ons hoofdstuk wordt dit door Lukas nader verklaard: ‘Zij dan nu die verstrooid waren, gingen het land door en verkondigden het Woord.’ Zij konden gebruik maken van een tijdige vlucht om de vervolging te ontwijken. De Heiland had hun dat niet alleen aangeraden, maar er opdracht toe gegeven. ‘Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen, vlucht in de andere’ (Mattheüs 10:23). Hij was hun daarin ook Zelf voorgegaan, zo lang Zijn ure nog niet gekomen was (Mattheüs 12:14-15; Johannes 10:39). De verstrooiing wilde de Heere ook gebruiken als een gezegend middel in Zijn hand om de christelijke leer te verbreiden door het Joodse land, want daardoor kregen zij de gelegenheid om het Woord Gods te prediken in de landen van Judéa en Samaria. Ook daar mochten zij veel zielen winnen en aan Christus toebrengen tot vergroting van Zijn koninkrijk. Onder deze verkondigers van het Woord waren Filippus de evangelist, die naar Samaria ging; Ananias, die

te Damascus kwam; terwijl anderen naar Fenicië, Cyprus en Antiochië gingen. En zo kan men in deze ontwikkelingen bij de vervolging te Jeruzalem het profetische woord vervuld zien dat de wet uit Sion zou uitgaan, ‘en het woord des HEEREN uit Jeruzalem’ (Jesaja 2:3).

Wij dienen er ook op te letten dat de apostelen te Jeruzalem bleven. Zij werden allen verstrooid, zegt Lukas, behalve de apostelen. De reden van dit blijven van de apostelen te Jeruzalem zoeken sommigen, zoals de kerkvader Clemens van Alexandrië, in een zeer oude overlevering. Onze gezegende Heiland zou gezegd hebben dat er na Zijn hemelvaart twaalf jaren zouden komen, gedurende welke de apostelen in Jeruzalem moesten blijven om de ongelovige Joden in Judéa tot bekering te brengen. De Heiland zou tegen de apostelen gezegd hebben: Ga na twaalf jaren uit in de wereld, om het Evangelie te prediken. Hiermee stemt de kerkelijke geschiedschrijver Eusebius overeen, die deze overlevering ook noemt uit de mond van een zekere Apollonius. Hoe dit

moge zijn: de apostelen bleven inderdaad een lange tijd in Jeruzalem, als bewijs van hun moed tijdens de vervolging en de goddelijke bewaring en bescherming daaronder. Maar ook om de overgebleven broeders, die hun hulp tijdens de vervolging nodig hadden, daar in hun geloof te versterken en te wijzen op de zekerheid van een blijde uitkomst. Een uitkomst in dit leven of daarna – om uiteindelijk ook tot die verdrukte gemeente nog anderen toe te brengen die zalig werden.

2.

Lukas sluit de gehele historie van Stéfanus af met de begrafenis van deze heilige man en de grote rouw over dat smartelijke verlies. Wat de begrafenis betreft: er waren enige godvruchtige mannen, dus enkele gelovigen, te Jeruzalem overgebleven tijdens de vervolgingen. Ondanks de schandelijke dood, die Stéfanus ten onrechte was aangedaan, schaamden zij zich niet voor hem en zij droegen Stéfanus daarom met elkaar naar het graf. Dat houdt niet alleen in dat zij het zeer verminkte lichaam van de marte-

laar naar het graf brachten, maar ook dat deze lijkdraggers dit samen deden, op de manier die onder de Joden gebruikelijk was. Daar hoort bij het reinigen van het lichaam met water, het zalven, het aantrekken van een doodskleed, het omzwachtelen met de hoofd- en grafdoeken en windselen. Zij zullen waarschijnlijk al die plechtigheden verricht hebben aan dit zo vreselijk mishandelde lichaam, voor zover de tijd het toeliet en zoals zij het in deze ernstige tijden het beste konden doen.

Intussen moeten we nadenken over de plaats waar zij dit lijk heengebracht en neergelegd hebben, want de Joodse rechter vergunde iemand die gestenigd was geen graf. Het kan zijn dat onder al dat woeden het gestenigde lichaam op de aarde is blijven liggen en dat na het vertrek van de vijandige menigte deze godvruchtige mannen het hebben weggenomen en gereed gemaakt om te begraven. Zij hebben het wellicht in het geheim naar het een of andere graf gedragen, zoals zij dat het beste konden doen en de tijd het toeliet. Voor wat betreft het

gekruisigde, dode lichaam van de Heere Jezus weten we dat Jozef van Arimathéa, met toestemming van Pilatus, het heeft genomen en in zijn eigen graf begraven. Iets dergelijks kan ook met het gestenigde lichaam van Stéfanus zijn gebeurd. Hoe het ook zij, het lichaam van Stéfanus, hoe zeer ook mishandeld en gehavend, is naar een graf gebracht, opdat het daar zou vergaan en tot stof zou wederkeren. En zo mag de begrafenis van deze rechtvaardige nog als een zegen gezien worden, nadat hij zo schandalig is gedood. Gods Woord vermeldt zelfs dat het ontbreken van een begrafenis opgevat moet worden als een beklagenswaardig einde voor Gods volk: ‘Zij hebben de dode lichamen van Uw knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven; het vlees van Uw gunstgenoten aan het gedierte des lands. Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten; en er was niemand die hen begroef’ (Psalm 79:2-3). Hier zien we het tegendeel: Stéfanus’ lichaam wordt in de aarde gezaaid, in verwachting van een zalige opstanding uit de doden. De apostel vergelijkt dit met het zaaien

van het graan in de aarde (1 Korinthe 15:37 en 43). Ook schijnt dat lichaam nog steeds te rusten op de plek waar deze godzalige mannen het begroeven. Want wij zetten op rekening van het bijgeloof alles wat men in de Griekse of Roomse kerk vertelt van de vondst van het lichaam van Stéfanus en het overbrengen daarvan uit het Heilige Land naar Constantinopel en Rome, of naar een andere plaats, en over de wonderen die door de relikwieën en beenderen worden uitgewerkt.

Dat het verlies van zo'n waardige diaken de gemeente te Jeruzalem ter harte ging, geven zij ook door openbare tekenen van droefheid te kennen: zij maakten grote rouw over hem (Handelingen 8:2). Het is bekend hoe de patriarchen oudtijds met hun overleden vrouwen en nabestaanden gehandeld hebben en hoe de oudsten van Israël dat samen met het hele volk deden met Aäron, Mozes en Samuël. Zo zal men hier ook zijn hartverscheurende smart en droefheid over zo'n zwaar verlies openlijk getoond hebben door die tekenen van rouw te

uiten die gewoon waren bij het begraven van een zeer geachte en geliefde persoon. Dat deed men door het scheuren van de kleding, het wenen en klagen, het vasten en op de borst kloppen en dergelijke tekenen van grote rouw, die bij de Joden in gebruik waren. En zouden ze niet in het zwart gegaan zijn en bitter hebben gekermd? Niet zo zeer omwille van Stéfanus, die nu zalig in de Heere ontslapen was en rustte van al zijn arbeid, terwijl zijn godzalige werken hem navolgden. Maar om het grote verlies dat de gemeente van God hierbij leed. Paulus wil niet dat men over de ontslapenen bedroefd zal zijn, zoals de heidenen die geen hoop hebben (1 Thessalonicenzen 4:13).

Ongevoeligheid past een christen echter ook niet, aangezien de Heere Jezus Zelf over Lazarus heeft geweend (Johannes 11:35). Zich van zo'n getrouwe getuige van Christus beroofd te zien, van een man die zo vol was van de Heilige Geest, van het geloof en de liefde, en wiens dienst in de kerk door grote tekenen en wonderen dagelijks bevestigd werd – dat was werkelijk een zwaar verlies voor de kerk van

Jeruzalem. Dat men over het verlies van deze heilige diaken diepe rouw bedreef, was christelijk en daarnaast een passende beloning voor zijn trouwe liefdedienst.

Toepassing

Kom, laten we nu uit deze begrafenis van Stéfanus en de grote rouw over hem wat goeds leren, tot nut van onze ziel.

1. Het eerste is hierin gelegen dat we in dit kortstondige en wisselvallige leven de meeste zorg aan ons hart besteden om begraven te worden in een vaste hoop op een zalige opstanding. Een hoop, die in Stéfanus was. Een hoop die ook was in alle godzalige mannen, die hem begroeven en met grote rouw beweenden. Zij zullen hem zeker (omdat ze in de tekst godvruchtige mannen genoemd worden) begraven hebben in de verwachting dat zijn zo vreselijk mishandelde lichaam eens opnieuw levend zal worden. Hoezeer het in oneer was gezaaid door die steniging, het zal eens in heerlijkheid worden opgewekt, en dan wordt het aan het ver-

heerlijkte lichaam van Christus gelijkvormig gemaakt.

Maar als wij dat met Stéfanus en de godvruchtige mannen die hem beweend hebben, op goede gronden mogen hopen, moeten we vóór wij sterven en begraven worden, onze oude mens en verdorven natuur afsterven, en met Christus worden opgewekt tot een nieuw leven. Dan moeten ook onze lichamen tempels zijn van de Heilige Geest, waarin Hij wordt gediend en verheerlijkt.

Als nu velen die de naam van christen dragen, zich hiermee vergelijken, dan zullen zij, als ze zichzelf niet bedriegen, moeten erkennen dat ze in de eerste plaats aan het begraven van de oude mens en aan de opstanding in een nieuw leven nog nooit ernstig hebben gedacht. Nog veel minder zijn ze daarover verontrust geweest. Zij weten van geen ander leven dan dat van de natuur, zoals dat ook is bij de redeloze dieren op aarde. Toen Paulus te Athene Jezus en de opstanding uit de doden predikte, kwam zo'n prediking aan de heidense filosofen bij-

zonder vreemd voor. Ze zeiden over hem: ‘Wat wil toch deze klapper zeggen? (...) Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden’ (Handelingen 17:18).

Maar voor de natuurlijke mens is de geestelijke begrafenis van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens even vreemd. Toch leert het Woord van de Heere deze meest wezenlijke en noodzakelijke waarheid heel duidelijk. ‘Wij zijn dan’, zegt Paulus, ‘met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking van Zijn dood, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking van Zijn opstanding. Dit wetende dat onze oude mens met Hem gekruisigd is. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij dat wij ook met Hem zullen leven’ (Romeinen 6:4-6a en 8.). Zonder deze geestelijke begrafenis en opstanding is er niet de minste hoop op een zalige opstanding van het vlees hiernamaals.

2. Maar in de tweede plaats zullen velen moeten erkennen dat hun lichamen nog geen zalige opstanding tegemoet gaan. Zij zijn immers geen tempel van de Heilige Geest, zolang ze de zonden nog dienen en het vlees verzorgen tot begeerlijkheden (Romeinen 13:14) en hun ledematen gebruiken tot wapenen van de onge-rechtigheid.

Hoe velen zijn er die leven alsof de graven nooit geopend zullen worden en er geen op-standing der doden te verwachten zou zijn! Zij zien dagelijks dat er veel doden begraven worden. ‘De mens gaat naar zijn eeuwig huis, en de rouwklagers zullen in de straat rond-gaan’ (Prediker 12:5). Zij begeleiden de dode lichamen tijdens hun uitvaart naar de groeve der vertering. Dat alles zien ze aan en doen ze ongevoelig, zonder enig nadenken of zorg over hun eigen dood en begrafenis. Moeten we van deze mensen, net als de Zaligmaker deed, niet zeggen: ‘Laat de doden hun doden begraven’ (Mattheüs 8:22)?

a. Ja, dat velen zeer zelden nadenken over hun aanstaande begrafenis en de ontbinding van hun lichaam in het stof – dat bewijzen zij genoeg met sprekende daden. Want als zij daaraan al eens met ernst zouden denken, dan zouden ze niet zoveel tijd besteden aan de versiering van hun lichaam met allerlei lichtzinnige dingen. Het lichaam is dat immers niet waard? Het is maar stof, meer niet, overtrokken door een dunne huid, van binnen voedsel voor de wormen. Als u uzelf eens zou kunnen zien in het graf, zou u schrikken.

b. O, leer uzelf toch eens werkelijk kennen, dat u zonder de Geest des levens Die de mens wederbaren moet tot een nieuw schepsel, nog onder de geestelijke dood ligt! Daarom: bid God om uit uw doodslaap wakker gemaakt te worden, om van uzelf als een geestelijk dode een walg te krijgen. Moge Christus door Zijn Geest in u komen om u werkzaam te maken tot het begraven van uw oude mens en uw verdorven natuur. Moge Hij komen tot opstanding van de nieuwe mens, die naar God geschapen wordt tot ware rechtvaardigheid en heiligheid.

c. En wat u betreft, die met Stéfanus en met alle godzaligen in de hoop leeft dat uw vernederde lichaam eens uit het graf zal ontwaken tot het eeuwige leven – wat moet die hoop u bemoedigen bij alle kruis en lijden hier beneden! Het is maar een lichte verdrukking die zeer haast voorbijgaat maar voor u een zeer uitnemend, eeuwig gewicht van heerlijkheid zal uitwerken (2 Korinthe 4:17). Uw lichaam mag dan hier een tijd worden geplaagd en verdrukt, of worden gemarteld en gestenigd zoals dat van Stéfanus, als de Heere u daartoe roepen zou – dan mag het daarna uit het graf in onverderfelijkheid worden opgewekt. De verzekering hiervan deed de oude kerkleraar Tertullianus zijn boek over dat onderwerp met deze woorden beginnen: ‘Het vertrouwen van de christenen is de opstanding van de doden.’ Ja, wat moet de hoop op die opstanding u bemoedigen tegen de vreselijkheid van de dood, die maar voor een ogenblik is! Wat moet ze u bemoedigen tegen al de naarheid van het graf! Dat zal voor uw lichaam maar als een slaap wezen tot de jongste dag, een rusten van al uw arbeid, terwijl uw

ziel zal ingaan in de vreugde van uw Heere.

Het zal intussen uw plicht wezen u gedurig gereed te houden tot uw begrafenis. U moet ook veel denken aan uw verrijzen uit het graf. Dat zal u van veel zonden weerhouden en voorzigtiger doen wandelen. Wanneer u zich 's nachts te slapen legt of 's morgens uit de slaap ontwaakt, denk dan: het is een beeld van de dood, een schilderij van het graf, waaruit ik eens zal worden opgewekt. Of zou die opstanding van uw lichaam voor de almachtige God onmogelijk zijn? Hij heeft al de haren van ons hoofd geteld (Mattheüs 10:30). Zou Hij dan vergeten hebben alle stofjes te tellen, waaruit Hij onze lichamen heeft samengesteld? Verre van dat! Hij zal ze eens, waarheen ze ook verstrooid mogen zijn naar de vier windstreken van de hemel, bijeen vergaderen en weer tot ditzelfde lichaam maken dat wij hier beneden hebben omgedragen. Ik beken dat hierin voor ons beperkte begrip tal van onbegrijpelijke wonderlijkheden verborgen liggen, maar Jezus snijdt ze af en beantwoordt ze allemaal met die weinige, maar

krachtvolle woorden: ‘Gij dwaalt’, zei Hij tegen de ongelovige Sadduceeën, ‘niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods’ (Mattheüs 22:29). Voor Hem is niets te onmogelijk of te wonderlijk. Behalve de Heilige Schriften (wil Hij zeggen), die daar overvloedig van spreken, kent u ook niet de kracht van God, voor Wie niets onmogelijk of te wonderlijk is. In de Koran van de Islamieten wordt op de vraag - ‘wie zal de verrotte beenderen wederom doen leven?’ - een opmerkelijk antwoord gegeven: Hij, Die ze eerst hun wezen gegeven heeft!

Maar laten wij, christenen, met de Heilige Schrift spreken. Een man als Job gaf al in de dagen vanouds met volle verzekering te kennen dat hij wist van zijn opstanding. Als de wormen zijn huid doorknaagd zouden hebben, zou hij wanneer hij eenmaal uit het stof zou opstaan, uit zijn vlees zijn God en Goël aanschouwen. Zijn ogen zouden Hem zien, en niet een vreemde (Job 19:25-27). Wel, kinderen van God, hoor dan het woord van Jesaja, de profeet: ‘Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in

het stof woont, want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen' (Jesaja 26:19).

Maar wij vinden ook in de tekst welke liefdesplichten wij voor godzalige overledenen verplicht zijn te doen, in het bijzonder aan hen die dienst hebben gedaan in Gods kerk. Daar moeten we nog een woord over spreken voor we eindigen.

Enige godvruchtige mannen, zo hoorden we, droegen de overleden Stéfanus samen ten grave. Dat zou ons moeten leren gestorvenen barmhartigheid te bewijzen. Dat betekent dat we in het bijzonder een eerlijke begrafenis moeten geven aan de lichamen van hen die zalig in de Heere gestorven zijn. Zij waren in hun leven immers leden van Christus' geestelijke lichaam, Zijn gemeente. Zij waren in Gods hand werktuigen om onze zaligheid te bevorderen. Hun lichamen waren verder ook woningen waarin de Heere woonde, tempels van de Heilige Geest (1 Korinthe 3:16; 6:15 en 19).

Wat een zorg voor Zijn begrafenis droegen die

twee godvruchtige vrienden van de gestorven Heiland, Jozef en Nicodémus. Dat was werkelijk een laatste liefdesplicht, die zij wel dubbel verplicht waren te doen voor zo'n grote Meester. Iets dergelijks ontmoet ik in de derde eeuw van de christelijke kerk in de grote dapperheid en onverstoorbare standvastigheid waarmee Marinus de marteldood onderging. Hij was een belangrijk legeroverste, een man van edele afkomst en zeer rijk. Hierdoor werd één van de aanzienlijkste raadsheren van Rome, Astorius genaamd, getroffen. Dat was een man die bij de keizer bijzonder in aanzien stond. Hij was bij ieder bekend vanwege zijn voorname geboorte en grote rijkdom. Hij was aanwezig bij de dood van de zojuist genoemde martelaar Marinus. In zijn kostbare witte kleren nam hij het dode lichaam op zijn schouders en droeg het weg. Na het dode lichaam op de allerbeste wijze te hebben verzorgd, droeg hij het met grote zorg naar het graf. In dit verhaal van de kerkhistoricus Eusebius zien we enigszins een herhaling van de daden van de twee zojuist genoemde vrienden van Christus, de aanzienlijke Joodse

raadsheer Jozef van Arimathéa en een overste der Joden, Nicodémus (Johannes 19:39-42).

Tot slot hebben we gezien dat dezelfde godvruchtige mannen die Stéfanus naar het graf brachten, grote rouw over hem maakten. Dit past ons christenen ook. Als iemand van onze lieve vrienden gestorven is, is het eveneens betamelijk en heel gewoon dat wij zijn vertrek uit onze wereld met tranen bewenen en rouw over hem bedrijven. We zullen immers zijn gezelschap, aanspraak en hulp voor altijd missen. Vooral als zo'n lieve vriend een godvrezend mens, en nog veel meer, als een Stéfanus was. Ik bedoel daarmee te zeggen dat hij op een of andere wijze in Christus' kerk de gemeente met zijn leer of levenswandel stichtte en voorlichtte. De gestorvene is nu van alle moeite en verdriet verlost en rust zalig in de Heere, maar we rouwen, omdat het verlies dat we door zijn dood lijden in huisgezin, kerk of burgerlijke maatschappij daartoe aanleiding geeft. Maar we moeten er wel voor zorgen dat die droefheid gematigd en gepast is. Het is waar dat het bitter

is en smartelijk, maar de troost van God, die we bij het sterven van onze beste vrienden ervaren, moet ons toch heel veel waard zijn!

Wat dit betreft dient een godzalig christen de volgende zaken in de vreze Gods in overweging te nemen.

1. Hier op aarde is geen enkele band onverbreekelijk, behalve onze vereniging met God door Jezus Christus. We moeten beseffen dat alle banden gebroken kunnen worden, zelfs de meest hechte, namelijk de band tussen onze ziel en ons lichaam. Ook deze scheiding is overigens maar tijdelijk, omdat die beide in de opstanding weer verenigd worden. Men moet daarom de Heere danken en erkennen dat Hij ons die vereniging zo onverdiend geschonken heeft. We moeten Hem danken voor het gezelschap, de hulp en dienst van goede vrienden en familieleden. We moeten ook dankbaar zijn voor de dienst van godvruchtige mensen of ook van voorgangers en mensen zoals Stéfanus, die God in Zijn kerk zo lange tijd geschonken

heeft, ook al heeft God die banden met zulke lieve vrienden nu door de dood verbroken.

2. Door hun overlijden is opnieuw een band gebroken, die ons aan de aarde vasthield, opdat ons verlangen des te meer opgewekt zou worden naar de betere woningen in de hemel. En daarom, omdat wij hen werkelijk beminnen, zouden we meer deel moeten hebben aan hun gelukzaligheid, als zij in de Heere gestorven zijn. Dit des te meer, omdat we toch maar een kleine tijd ná hen hier op aarde zullen leven en wij hen mogelijk al spoedig zullen volgen.

3. Zijn enige van onze lieve vrienden in de Heere gestorven? Hun gelukzaligheid is te groot dan dat wij hun terugkomst wensen zouden, tenzij wij door een verkeerde liefde voor onszelf gedreven worden. Wij hebben hen niet verloren, maar vooruit gezonden. Ook verwachten we dat zij in de opstanding der rechtvaardigen opgewekt worden, en dan zullen wij hen terugzien. Daarom vermaant Paulus ons niet bedroefd te zijn, zoals de anderen (name-

lijk de heidenen), die geen hoop hebben. ‘Want indien wij geloven dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzo zal God ook hen die ontslapen zijn in Jezus, weerbrenge met Hem’ (1 Thesalonicenzen 4:14).

Terecht, want als wij in de opstanding van Christus geloven, geloven we ook in de opstanding van ons, voor wie Hij gestorven en opgestaan is. Als nu de opstanding der doden vast en zeker is, moet de droefheid over de dood en ook het opgaan in de droefheid wijken. Want waarom zou u schreien over een overledene, van wie u immers niet gelooft dat hij verloren gegaan is? Waarom bent u zo bedroefd over een vriend die u door de dood ontruk is? U gelooft toch dat hij eens bij de opstanding weer zal opstaan? Het is maar een vertrek, dat men de dood noemt. Hij die ons voorgaat, is dus niet te beklagen, maar wij moeten naar hetzelfde verlangen. En dat verlangen moet zelfs door geduld getemperd en gematigd worden. Want waarom bent u over zijn vertrek zo buitensporig verdrietig, als u hem spoedig volgen zult?

Als deze dingen nu zo zijn, geliefden, mag u die godvruchtige personen die onze heilige martelaar Stéfanus begraven en bewenen, daarin wel navolgen. U mag over uw godzalige vrienden die in de Heere ontslapen zijn, rouw maken, maar die rouw moet altijd gematigd zijn. U moet hierin altijd gelovig handelen, met uitzicht op de zalige opstanding. Daarom past daarbij niet zo'n droefheid alsof zij voor eeuwig weg zouden zijn. Dat zou een droefheid van de heidenen zijn, die niet in de opstanding geloven, en dus geen hoop hebben. De godzaligen zijn van het ogenblik af dat zij gestorven zijn met hun ziel tot Christus, hun Hoofd, opgenomen in de zalige heerlijkheid. Zou u dan, bij het geluk dat zij nu in de hemel genieten, zo veel rouw bedrijven? Bent u hen nu kwijt? Zij slapen nu met Lazarus, in de hoop op de zalige opstanding, en dan zult u hen voor eeuwig weerzien.

En als u nu door het geloof en de hartveranderende bekering Jezus' vriend en liefhebber geworden bent, dan hoeft u voor uw eigen dood ook niet te vrezen. Het is waar: de dood is een koning der verschrikking, maar alleen

voor de goddelozen. Voor u zal hij daarentegen een blijde bode met een goede tijding zijn, die u komt aflossen van de moeilijke plaats in dit tranendal. Een bode die u komt losmaken van al de banden van zonden en ellenden, en die uw ziel in het paradijs van de derde hemel zal overbrengen. Het sterven kan u zwaar en bitter vallen, het zal echter niet lang duren en u kunt u troosten met het onfeilbare woord dat Paulus sprak, dat dit verderfelijke onverderfelijkheid moet aandoen en dit sterfelijke onsterfelijkheid (1 Korinthe 15:53).

Wel, hoop dan volkomen op de genade, die u toegebracht zal worden door de openbaring van onze Heere Jezus Christus in de hemel, met de engelen van Zijn kracht. Wanneer onze vernederde lichamen opgewekt en aan het verheerlijkte lichaam van Christus gelijkvormig gemaakt zullen worden, zullen wij naar Gods onbedrieglijke belofte ‘opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet, in de lucht; en alzo zullen wij altijd met de Heere wezen’ (1 Thessalonicenzen 4:17).

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

R_{EVEIL}-SERIE

Voorzitter

Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat

Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl